

Harskamp, Edeseweg 141 a/b

rapport 1457

Harskamp, Edeseweg 141 a/b (gem. Ede)

Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

N. Huisman

Colofon

ADC Rapport 1457

Harskamp, Edeseweg 141 a/b (gem. Ede)
Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

Auteur: N. Huisman

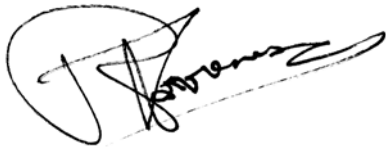
In opdracht van: Delta Apotheek Harskamp

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, juli 2008

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R. Torremans', written over a faint dashed line.

Autorisatie:
R. Torremans

ISBN 978-90-6836-447-7
ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033 299 8181
Fax 033 299 8180
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Vooronderzoek	7
1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	7
1.4 Opzet van het rapport	8
2 Methoden	9
3 Resultaten	10
3.1 Fysisch geografisch onderzoek	10
3.2 Sporen en structuren	12
3.3 Vondstmateriaal	12
Aardewerk	12
4 Synthese	12
4.1 Algemeen	12
4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen	12
5 Waardering en selectieadvies	14
5.1 Waardering van de vindplaats	14
5.2 Selectieadvies	14
Literatuur	15
Lijst van afbeeldingen	15
Lijst van Tabellen	15
Bijlage 1. Vondstenlijst	16
Bijlage 2. Sporenlijst	16
Bijlage 3. Vullingenlijst	17
Verklarende woordenlijst	18
Afkortingen in database	20

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Gelderland
Gemeente:	Ede
Plaats:	Harskamp
Toponiem:	Edeseweg 141 a/b
Kadastrale gegevens:	Rabobank Harskamp, E. Hartman
Kaartblad:	32H
Coördinaten:	179.805/460.440; 179.825/460.445; 179.890/460.435; 179.870/460.390; 179.835/460.400; 179.795/460.400
Projectverantwoordelijke:	N. Huisman
Bevoegd gezag:	Gemeente Ede
Deskundige namens het bevoegd gezag:	C. Sueur
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	27862
ADC-projectcode:	4108390
Complex en ABR codering:	Nederzetting onbekend (NX)
Periode(n):	Nieuwe Tijd (NT)
Geomorfologische context:	Gordeldekzanden
NAP hoogte maaiveld:	Ca. 23,5 m +NAP
Maximale diepte onderzoek:	80 cm -mv
Uitvoering van het veldwerk:	9 april 2008
Beheer en plaats documentatie:	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van Gelderland

Samenvatting

In opdracht van de Delta Apotheek te Harskamp heeft ADC ArcheoProjecten op 9 april 2008 aan de Edeseweg 141 a/b in Harskamp een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven (IVO-P) uitgevoerd. Dit was ten behoeve van de uitbreiding van een pand waar een gezondheidscentrum zal worden gevestigd. Bij het bureauonderzoek is vastgesteld dat er een esdek aanwezig is en daardoor zouden de archeologische resten goed geconserveerd zijn. Historische kaarten geven op deze locatie een erf met een huis, een schuur en een borg aan.

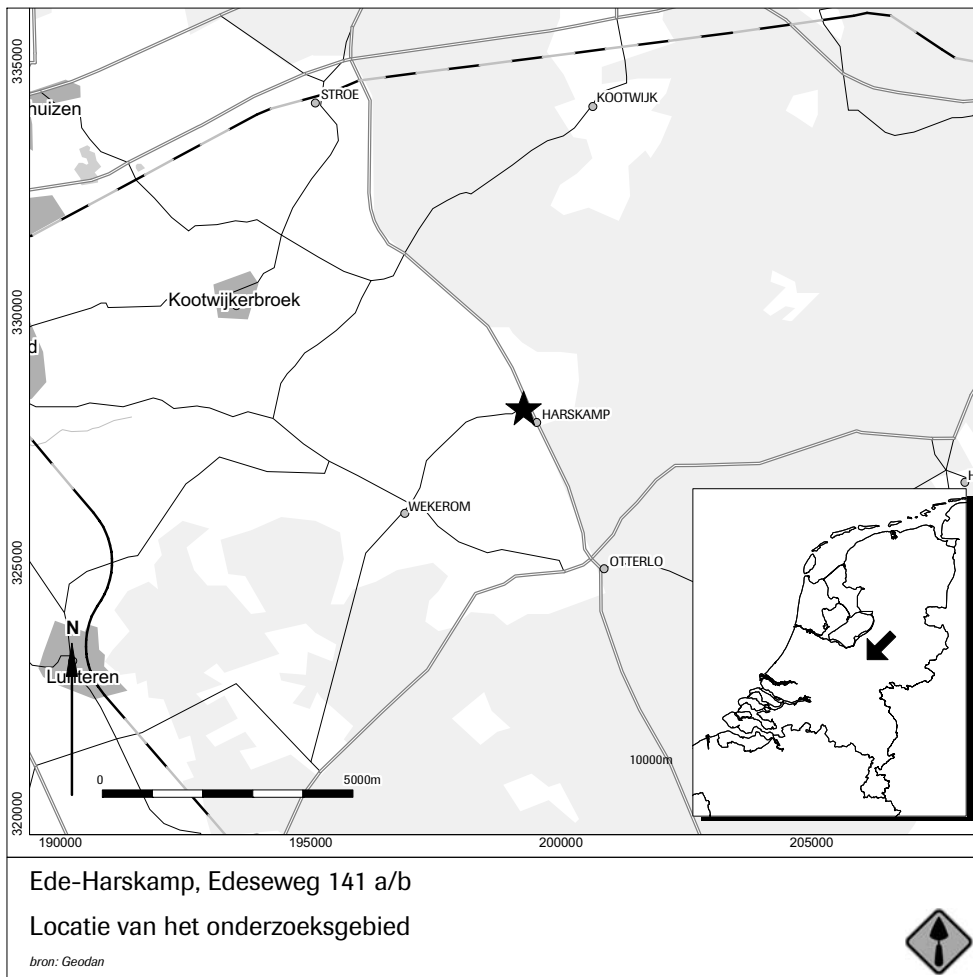
Het proefsleuvenonderzoek had tot doel het vaststellen van de aard, omvang en kwaliteit van een eventuele vindplaats om vervolgens te bepalen of de vindplaats behoudenswaardig is of niet. Het onderzoek moest antwoord geven op de vraag of de nieuwbouwplannen doorgang konden vinden, al dan niet onder de voorwaarde van vervolgonderzoek.

Tijdens het onderzoek zijn 18 sporen aangetroffen. Dit zijn waarschijnlijk allemaal paalkuilen. Het is echter niet mogelijk om op basis van de huidige resultaten vast te stellen of de sporen behoren tot het voornoemde erf.

Hoewel de aangetroffen resten als niet behoudenswaardig worden gekenmerkt wordt toch geadviseerd de voorgenomen werkzaamheden te combineren met een archeologische begeleiding. Omdat de sporen zich niet tot één plek beperken is het is goed mogelijk dat op de locatie tussen de sleuf en het pand meer sporen zitten. Hopelijk leveren nieuwe sporen meer informatie over de aard en datering van de vindplaats. Het is aan het bevoegd gezag om te bepalen wat er vervolgens met dit advies wordt gedaan.

Tabel 1. Tijdsduur van de verschillende (pre)historische perioden.

PERIODE	TIJD IN JAREN				
Nieuwe tijd C	1850	na Chr.	-	heden	na Chr.
Nieuwe tijd B	1650	na Chr.	-	1850	na Chr.
Nieuwe tijd A	1500	na Chr.	-	1650	na Chr.
Late-Middeleeuwen B	1250	na Chr.	-	1500	na Chr.
Late-Middeleeuwen A	1050	na Chr.	-	1250	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen D	900	na Chr.	-	1050	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen C	725	na Chr.	-	900	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen B	525	na Chr.	-	725	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen A	450	na Chr.	-	525	na Chr.
Romeinse tijd	19	voor Chr.	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	voor Chr.	-	19	voor Chr.
Bronstijd	2000	voor Chr.	-	800	voor Chr.
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	5300	voor Chr.	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (Midden Steentijd)	8800	voor Chr.	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd)	300.000	voor Chr.	-	8800	voor Chr.

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van de Delta Apotheek te Harskamp heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Edeseweg 141 a/b (afb. 1). Het bestaande pand, dat op het moment in gebruik is door de Rabobank, wordt uitgebreid voor de vestiging van een gezondheidscentrum.

Vooronderzoek (zie §1.2) heeft aangetoond dat op deze locatie een oud erf met een huis, een schuur en een borg uit de Nieuwe Tijd is geweest (Zie voor periodisering tabel 1). De voorgenomen bouwplannen zullen eventueel aanwezige archeologische resten vernietigen of ernstig beschadigen.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 3650 m² en het onderzoeksgebied van 1500 m².¹ Het onderzoeksgebied is momenteel in gebruik als tuin en parkeerplaats. Het gebied ligt achter het pand van de Rabobank en wordt aan de noordzijde begrensd door het terrein van de kerk. In het onderzoeksgebied is één proefsleuf aangelegd met een totale oppervlakte van ca. 132 m².

Het veldwerk is uitgevoerd op 9 april 2008. In die periode is de proefsleuf aangelegd en onderzocht conform het Programma van Eisen (PvE), dat door de voormalig gemeentearcheoloog S. van der A is opgesteld.² De vondsten en bijbehorende documentatie die tijdens het IVO zijn verzameld, zijn gedeponeerd in het Provinciaal Depot van Gelderland te Nijmegen.

Het veldteam bestond uit de volgende personen: N. Huisman (projectverantwoordelijke en veldarcheoloog), D. Gerrets (seniorarcheoloog), S. Zandboer (veldtechnicus), en J. van 't Foort (kraanmachinist ingehuurd door de firma v.d. Haar Groep/Veluwe Verhuur). De bij dit project betrokken senior archeoloog was R. Torremans en de fysisch geograaf was J. de Moor. De contactpersoon bij Delta Apotheek is E. de Frankrijker. Het aardewerk is bestudeerd door S. Ostkamp.

1.2 Vooronderzoek

In verband met toekomstige ontwikkelingen in het plangebied Edeseweg 141 a/b is een eerste archeologische inventarisatie van het onderzoeksgebied uitgevoerd in augustus 2007.³ Dit onderzoek wees uit dat het plangebied in een landschap van gordeldekzanden met enkeerdgronden ligt. De archeologische verwachting is hier voor alle perioden hoog. Op de gordeldekzanden zijn al veel vindplaatsen aangetroffen. De archeologische resten zijn afgedekt met een esdek en daardoor vermoedelijk goed geconserveerd.

Er zijn uit het plangebied zelf en de directe omgeving geen archeologische vindplaatsen bekend. Op de kadastrale minuut van 1825 is echter wel te zien dat het plangebied deel uitmaakt van het Erf Termeulen. Volgens de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel (OAT) staat op dit erf een huis, een schuur en een borg. Ook op de historische kaart van rond 1910 wordt het toponiem Termeulen vermeld. De geplande uitbreiding valt samen met de bebouwing van het oude erf.⁴

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

Het IVO in de vorm van proefsleuven heeft tot doel de aard, omvang en kwaliteit (gaafheid en conservering) vast te stellen van de vindplaats(en) in het gebied om te komen tot een definitief oordeel over de behoudenswaardigheid ervan. Daarnaast moeten gegevens verkregen worden om hetzij verder archeologisch onderzoek mogelijk te maken, hetzij adequate maatregelen voor behoud en beheer te kunnen treffen.⁵

In het PvE zijn verschillende onderzoeksvragen gesteld. Deze worden in dit rapport beantwoord op basis van hetgeen in de proefsleuven is aangetroffen. Het is echter waarschijnlijk dat de getrokken conclusies bijgesteld moeten worden indien de vindplaats in de toekomst volledig wordt opgegraven.

De volgende onderzoeksvragen zijn in het PvE gesteld:

- Welk(e) bodemtype(s) komen voor in het plangebied?

Indien een vindplaats aanwezig is:

- Wat is de exacte aard en datering van de aangetroffen vindplaats(en)?
- Wat is de gaafheid en conservering van deze vindplaats(en)?

¹ Plangebied: gebied waarbinnen de realisering van de planvorming het bodemarchief kan bedreigen. Onderzoeksgebied: het geografisch gebied waarop het onderzoek betrekking heeft.

² S. van der A 2008, PvE nummer: 2008-08

³ S. van der A 2007

⁴ S. van der A 2008, PvE nummer: 2008-08

⁵ Cf. Handboek ROB specificaties, juni 1998

1.4 Opzet van het rapport

Dit rapport betreft een standaardrapport zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.1 -specificatie VS05). In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd, waarna de eerste conclusies volgen. Dit onderzoek vormt geen eindstation, maar de basis van waaruit verder synthetiserend onderzoek kan plaatsvinden.

Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk volgt een omschrijving van de onderzoeksmethoden in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 zijn de onderzoeksresultaten beschreven. Eerst wordt aandacht besteed aan de ontstaansgeschiedenis van het gebied en de bodemopbouw ter plaatse van de onderzoekslocatie. Daarna zijn de aangetroffen structuren en het vondstmateriaal beschreven en geïnterpreteerd. Op basis hiervan worden in hoofdstuk 4 de onderzoeksresultaten in een synthese geanalyseerd en in een context geplaatst en de verschillende onderzoeksvragen beantwoord. Het rapport eindigt met een conclusie en de archeologische waardering van het plangebied in hoofdstuk 5.

2 Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 3.1 en het PvE.⁶ Tijdens het IVO is één proefsleuf aangelegd van ca. 6 x 22 m (zie afb. 2). De omvang van de proefsleuf is aangepast. De sleuf had 5 meter breed en 30 meter lang moeten zijn maar de werkelijke perceelsgrenzen maakten dit onmogelijk.

Het vlak is machinaal aangelegd, zonder schaaftak, omdat dat niet nodig was in deze zandige bodem. Tijdens de aanleg van het vlak zijn vondsten in vakken van 6 x 5 m verzameld. Grondsporen zijn direct ingekrast. De vlakken en de stort zijn met behulp van een metaaldetector onderzocht. Vervolgens is het vlak en ieder spoor daarin gefotografeerd en ingemeten met de robotical Total Station, waarbij om de 5 m een waterpashoogte is bepaald. Twee van de aangetroffen grondsporen zijn met de hand gecoupeerd om de aard van de sporen vast te stellen. De coupes zijn gefotografeerd en getekend op schaal 1:20. Het restant van de gecoupeerde sporen is vervolgens met de schep afgewerkt.

Er zijn drie profielkolommen aangelegd. Deze zijn gefotografeerd en profiel drie is getekend (op schaal 1:20).

Afb. 2. Plangebied/onderzoeksgebied met proefsleuf en meetpunten.

⁶ S. van der A 2008

3 Resultaten

3.1 Fysisch geografisch onderzoek

De geomorfologie kenmerkt zich door gordeldekzanden. Deze strekken zich uit tussen de Gelderse vallei en de Veluwe. Het dekzand is vanaf de stuwwal ooit meegespoeld met het grondwater. De aanwezigheid van fijn grind in het zand vormt hiervoor het bewijs. Op het vlak is zichtbaar dat de grondwaterstand hoog is geweest. Dit is te zien aan de oranje verkleuring van het zand door ijzerconcentraties. Ook nu nog is het waterpeil behoorlijk hoog. Net onder het aangelegde vlak komt het water tevoorschijn. Er zijn drie profielkolommen gefotografeerd en gedocumenteerd. De opbouw daarvan wordt hieronder beschreven.

Profiel 1

De bouwvoor ligt direct op de C-horizont. Het restant van het esdek is opgenomen in de bouwvoor. Er is geen bodem meer aanwezig.

Afb. 3. Profielkolom 1.

Profiel 2

Bij de tweede opname zit onder de bouwvoor nog wel een esdek. Daaronder is de bruingele B/C-horizont nog zichtbaar. Dit is een restant van een haarpodzolbodem.

Afb. 4. Profielkolom 2.

Profiel 3

De derde profielkolom laat een bijna complete bodem zien. Onder de bouwvoor en het esdek zijn zichtbaar;

- een lichtgrijze E-horizont
- een zwart/donkerbruine BH-horizont
- een donkerbruine BS-horizont
- een bruin/gele C-horizont

Afb. 5. Profielkolom 3.

3.2 Sporen en structuren

In totaal zijn er 18 paalkuilen aangetroffen (afb. 6). Twee hiervan zijn gecoupeerd om vast te stellen of het werkelijk paalkuilen betrof en dat was inderdaad het geval. Beide hadden een bruingrijze vulling en een diepte van 12 cm. Er is geen structuur herkend in de paalkuilen. Het is aannemelijk dat de paalkuilen allemaal uit dezelfde periode stammen, gezien de kleur, textuur en structuur.

Over de datering kan men enkel gissen. Een datering in de Nieuwe Tijd lijkt het meest waarschijnlijk gezien de archeologische verwachting. Op de kadastrale minuut van rond 1825 is zichtbaar dat het plangebied deel uitmaakt van het Erf Termeulen of de Erftermeulen. Volgens de Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel (OAT) staat op dit erf een huis, een schuur en een borg. Ook op de historische kaart van rond 1910 wordt het toponiem Termeulen vermeld. Mogelijk maken de paalkuilen deel uit van de structuren op dit erf, maar op basis van dit onderzoek hebben we dat niet vast kunnen stellen.

3.3 Vondstmateriaal

Aardewerk

Er zijn slechts twee fragmenten aardewerk aangetroffen. Eén daarvan komt uit een recent spoor en wordt gedateerd in de 18e-19e eeuw. De ander komt uit het esdek en is gedateerd in de jaren '30 van de vorige eeuw. Omdat het aardewerk niet uit de sporen komt, kan het niets zeggen over de aard of datering van de vindplaats.

4 Synthese

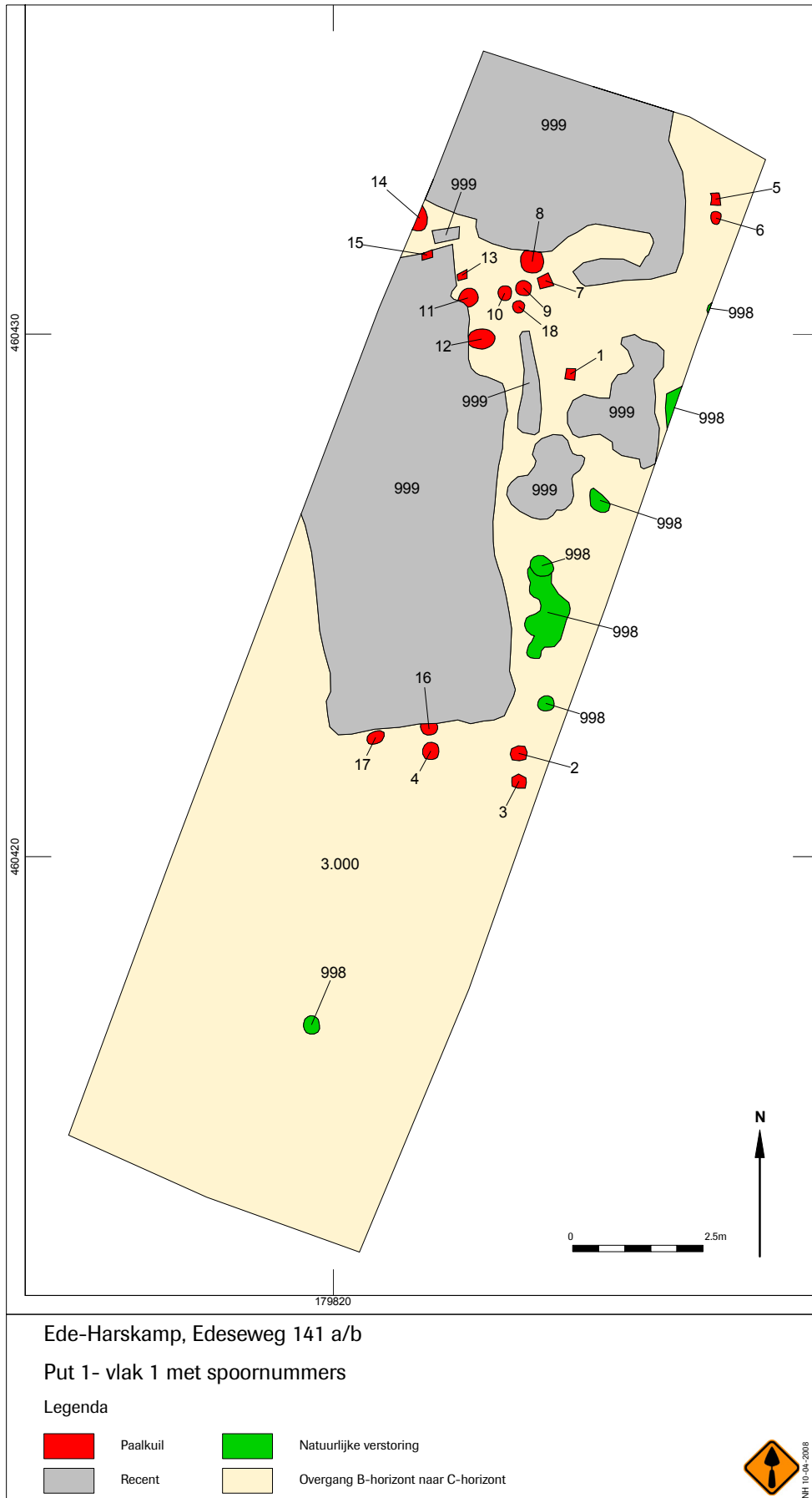
4.1 Algemeen

De verwachtingen die op grond van het vooronderzoek zijn gesteld, kunnen op basis van het huidige onderzoek niet worden bevestigd. Het is niet bewezen dat de aangetroffen resten deel uitmaken van het erf uit de Nieuwe Tijd. Er zijn echter ook geen aanwijzingen die dit tegenspreken.

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld zullen hier worden beantwoord op basis van de bevindingen van het proefsleuvenonderzoek.

1. Welk(e) bodemtype(s) komen voor in het plangebied?
 - De basis van de bodemopbouw is overal dekzand. Hierop is een podzolbodem gevormd die per meter verschilt in opbouw. Soms is deze helemaal afwezig (afgegraven) en soms gedeeltelijk aanwezig (afgetopt). Hierop ligt soms een dun esdek met daar bovenop de bouwvoor.
2. Wat is de exacte aard en datering van de aangetroffen vindplaats(en)?
 - Op basis van het huidige onderzoek is dit niet te bepalen. Er is geen aardewerk of ander vondstmateriaal aangetroffen dat de vindplaats kan dateren en het is niet duidelijk van welk soort structuur de paalkuilen deel uit maken.
3. Wat is de gaafheid en conservering van deze vindplaats(en)?
 - De vindplaats is aanzienlijk aangetast door zowel menselijke ingrepen als natuurlijke verstoringen. Het is goed mogelijk dat zich ook op deze plekken archeologische sporen hebben bevonden. Wellicht dat het gedeelte van het plangebied direct naast de bank meer intact is.

Afb. 6. Allesporenkaart.

5 Waardering en selectieadvies

5.1 Waardering van de vindplaats

De waardstelling, zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1, specificatie VS06) gebeurt op drie niveaus: belevingswaarde, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit. De eerste is niet van toepassing omdat de vindplaats niet bovengronds zichtbaar is. Alleen de laatste twee niveaus zijn op deze vindplaats van toepassing. De fysieke kwaliteit van de vindplaats is gebaseerd op haar conservering en gaafheid. De conservering geeft aan in hoeverre de resten behouden zijn, de gaafheid in hoeverre de vindplaats nog compleet is. De beoordeling is voor zowel gaafheid als conservering: drie punten voor hoge, twee punten voor middelhoge en één punt voor lage kwaliteit.

De vindplaats is ruimtelijk matig bewaard gebleven en kan dus worden beschouwd als zijnde van middelhoge kwaliteit. Het deel met sporen is van onvoldoende omvang om van een representatief deel van een nederzetting te spreken.

De conservering van de grondsporen is matig. Dat wil zeggen dat er ter hoogte van de verstoringen oorspronkelijk nog sporen aanwezig hadden kunnen zijn. Het aardewerk dat verzameld is tijdens het aanleggen van de sporenvlakken is matig verweerd en gefragmenteerd. Bot en zaden zijn niet aangetroffen. De conservering van sporen en vondsten wordt laag gewaardeerd. Hierbij moet echter worden bedacht dat

op regionaal niveau de conserveringsomstandigheden voor de vindplaats kenmerkend zijn voor dit gebied.

De waardering van beide fysieke kwaliteitscriteria is in totaal 4 punten. Dit is een score die middelmatig is en die haar het predikaat 'niet behoudenswaardig' oplevert (tabel 2).

Ook op inhoudelijke kwaliteit, uitgedrukt in waarden voor zeldzaamheid, informatie en ensemble, wordt de vindplaats beoordeeld met hetzelfde puntensysteem. De vindplaats scoort bij alle criteria slechts één punt. De totale score voor de inhoudelijke kwaliteit is 3 en de waardering van de vindplaats op basis van deze criteria is dan ook laag.

Tabel 2. Scoretabel waardstelling (naar KNA, versie 3.1).

Waarden	Criteria	Scores			Totale score
		Hoog	Midden	Laag	
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord			
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord			
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2		≥ 5 behoudenswaardig
	Conservering		2		
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid			1	≥ 7 behoudenswaardig
	Informatiewaarde			1	
	Ensemblewaarde			1	
	Representativiteit		N.v.t.		

5.2 Selectieadvies

Hoewel op basis van de aangetroffen sporen de vindplaats als 'niet behoudenswaardig' wordt gekarakteriseerd wordt er wel vervolgonderzoek geadviseerd. De voornaamste reden is dat er geen concrete bewijzen zijn gevonden voor de aanwezigheid van het Nieuwe Tijd erf dat wordt genoemd in het Programma van Eisen. Hoewel het onderzochte deel van het plangebied behoorlijk verstoord is, is de kans groot dat het sporencluster zich verder uitbreidt naar de Rabobank. Bij vervolgonderzoek worden in dit gedeelte mogelijk wel resten aangetroffen die het erf en het daarbij horende huis, schuur en borg kunnen identificeren. Dit onderzoek kan in de vorm van een Archeologische Begeleiding (AB), conform protocol opgraven, uitgevoerd worden.

Literatuur

A, van der, S., 2008: *Programma van Eisen Edeseweg 141 a/b, Harskamp*, 11 maart 2008, versie nr. 1, PvE-nr. 2008-08.

Lijst van afbeeldingen

- Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.
- Afb. 2. Plangebied/onderzoeksgebied met proefsleuf en meetpunten.
- Afb. 3. Profielkolom 1.
- Afb. 4. Profielkolom 2.
- Afb. 5. Profielkolom 3.
- Afb. 6. Allesporenkaart.

Lijst van Tabellen

- Tabel 1. Tijdsduur van de verschillende (pre)historische perioden.
- Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA, versie 3.1).

Bijlage 1. Vondstenlijst

VONDST									
OPGR_ID	PUTNR	VLAKNR	VAKNR	SPOORN	VULLINGNR	VONDSTNR	INHOUD	VERZAMEL	DATUM
EDE3-08	1	1	1	2000	1	1	AW	MAA	9-4-2008
EDE3-08	1	1	1	999		2	AW	MAA	9-4-2008

Bijlage 2. Sporenlijst

SPOOR						
OPGR_ID	PUTNR	VLAKNR	SPOORN	AARDSPoor	VORM COUPE	DIEPTE
EDE3-08	1	1	1	PK		
EDE3-08	1	1	2	PK		
EDE3-08	1	1	3	PK		
EDE3-08	1	1	4	PK	RND	12
EDE3-08	1	1	5	PK		
EDE3-08	1	1	6	PK		
EDE3-08	1	1	7	PK		
EDE3-08	1	1	8	PK		
EDE3-08	1	1	9	PK		
EDE3-08	1	1	10	PK	KOM	12
EDE3-08	1	1	11	PK		
EDE3-08	1	1	12	PK		
EDE3-08	1	1	13	PK		
EDE3-08	1	1	14	PK		
EDE3-08	1	1	15	PK		
EDE3-08	1	1	16	PK		
EDE3-08	1	1	17	PK		
EDE3-08	1	1	18	PK		
EDE3-08	1	1	998	NV		
EDE3-08	1	1	999	REC		
EDE3-08	1	102	1000	BV		
EDE3-08	1	102	2000	LG		
EDE3-08	1	102	2100	LG		
EDE3-08	1	102	2200	LG		
EDE3-08	1	102	2300	LG		
EDE3-08	1	102	3000	LG		

Bijlage 3. Vullingenlijst

VULLING							
OPGR_ID	PUTNR	VLAKNR	SPOORN	VULLINGNR	TEXTUUR	KLEUR	OPMERKING
EDE3-08	1	1	1	1	ZS1	DGR	
EDE3-08	1	1	2	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	3	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	4	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	5	1	ZS1	DGR	
EDE3-08	1	1	6	1	ZS1	DGR	
EDE3-08	1	1	7	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	8	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	9	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	10	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	11	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	12	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	13	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	14	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	15	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	16	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	17	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	18	1	ZS1	DBRGR	
EDE3-08	1	1	999	1	ZS1	BRGR	
EDE3-08	1	102	1000	1	ZS1	DGRZW	bouwvoor
EDE3-08	1	102	2000	1	ZS1	GR	esdek
EDE3-08	1	102	2100	1	ZS1	LGR	E-horizont
EDE3-08	1	102	2200	1	ZS1	DBRZW	Bh-horizont
EDE3-08	1	102	2300	1	ZS1	DBR	Bs-horizont
EDE3-08	1	102	3000	1	ZS1	BRGL	C-horizont

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgaten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1) Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RACM en de provincies en wordt beheerd door de RACM.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RACM beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

C14 Koolstof (radioactieve isotoop), gebruikt voor datering.

CIS Het landelijke registratienummer ten behoeve van archeologisch onderzoek, uitgegeven door het Centraal Informatiesysteem.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Conservering De mate waarin grondsporen, anorganische (aardewerk, vuursteen, metaal, glas etc.) en organische archeologische resten (bot, zaden, hout etc.) bewaard zijn gebleven.

Ensemblewaarde De meerwaarde die aan een vindplaats wordt toegekend op grond van de mate waarin sprake is van een landschappelijke en/of archeologische context.

Ex situ niet ter plaatse. Aanduiding die wordt gebruikt om aan te geven of grondsporen en / of artefacten zich niet meer op de oorspronkelijke plaats in de bodem bevinden. Behoud ex situ is het bewaren van de archeologische informatie door definitief onderzoek (opgraven, documenteren en registreren).

Gaafheid De mate van (fysieke) verstoring van de bodem en/of de (eventueel aanwezige) archeologische waarden, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang)

Herinneringswaarde De herinnering die een archeologisch monument oproept over het Verleden.

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RACM geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend Veld Onderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

Informatiewaarde De betekenis van een monument als bron van kennis over het verleden. De informatiewaarde wordt bepaald door de mate waarin (een opgraving van) het monument een bijdrage kan leveren aan nieuwe kennisvorming over het verleden.

In situ Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponneerd, weggegooid of verloren. Behoud in situ is het behouden van archeologische waarden in de bodem.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

NAP Normaal Amsterdams Peil (=officieel peilmerk).

PVA Plan van Aanpak. Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen en/of het ontwerp te voldoen. Ook wordt hierin een voorstel gedaan voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen en/ of ontwerp geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.

PVE Programma van Eisen. Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RACM Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurhistorie en Monumentenzorg, tot eind 2006 de ROB, Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek.

Representativiteit De mate waarin een bepaald type vindplaats typerend is voor een periode dan wel een gebied.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.

Schoonheid De esthetisch-landschappelijke waarde van een archeologisch monument, die vooral in zichtbaarheid tot uiting komt.

Selectieadvies Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.

Zeldzaamheid De mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied.

Afkortingen in database

AARD SPOOR

Aard van het spoor

Code	Omschrijving
AKR	(oude) akkerlaag
AWC	aardewerk-concentratie
BA	balk
BES	beschoeiing
BG	boorgat
BKS	bekisting
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/beerkelder
BRL	brandlaag
BU	bustum
BUN	visbun
BV	bouwoor
CR	crematiegraf
DIG	dierbegraaving
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat (door een muur)
DP	depressie
DR	drain
EG	erfgreppel
ES	esdek
FU	fuik
GA	gracht
GE	geul
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRK	grafkuil
GT	goot
HA	haard
HAK	haardkuil
HG	huisgreppel
HKC	houtschool-concentratie
HI	hoefindruk
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEL	kelder
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KS	karrenspoor
LAK	Laklaag
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
MI	muurinsteek
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
NVD	dierlijke verstoring
NVP	plantaardige verstoring
OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil
PG	paalgat
PGK	paalgat met paalkuil
PK	paalkuil
PL	plank
PLW	plaggenwand
PO	poel
POE	poer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
REC	recent
RPA	palenrij
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SI	silo

SL	sloot
SPB	spaarboog
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
VL	vlek
VR	vloer
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WOO	woonlaag
XXX	onbekend

COUPEVORM

Vorm van de onderkant van het spoor in de coupe.

Code	Omschrijving
ONR	onregelmatig
PNT	punt
RND	rond
VLK	vlak
KOM	komvormig

NG niet gecoupeerd

VLAKVORM

Vorm van het spoor op het horizontale vlak

Code	Omschrijving
LIN	lineair
ONR	onregelmatig
OVL	ovaal
RHK	rechthoekig
RND	rond
SIK	sikkelvormig
VKT	vierkant

KLEUR

Duiding van de kleur.

Code	Referentie
BE	beige
BL	blauw
BR	bruin
GL	geel
GN	groen
GR	grijs
OR	oranje
PA	paars
RO	rood
RZ	roze
WI	wit
ZW	zwart

Daarnaast:

D	donker
L	licht
SCH	schoon
VL	vuil
ZR	zeer

DBRGR = donkerbruingrijs (hoofdkleur is dan grijs)

INSLUITSEL

Aard van een insluitel van een vulling.

Code	Referentie
AS	as
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BW	bouwaardewerk (baksteen, dakpan, tegel)
FE	ijzeroer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtschool
HL	hutenleem
HT	hout
KER	keramische objecten (weefgewichten)
KI	kiezel
LR	leer

MET	metaal
MN	mangaan
NS	natuursteen
OKR	oker
SCH	schelp
SL	slak
VKL	verbrande klei
VST	vuursteen

TEXTUUR

Textuur van een vulling met NEN-classificatie.

Code	NEN	Referentie
K	K	klei
ZK	Ks1	zware klei
MK	Ks2	matig zware klei
LK	Ks3	lichte klei
Z-K		zandige klei
ZI		zavel
ZZI	Kz1	zware zavel
MZI	Kz2	matig lichte zavel
LZI	Kz3	lichte zavel
L	L	leem
SL	Lz1	siltige leem
Z-L	Lz3	zandige leem
V	V	veen
V1	Vk3	venige klei
V2	Vk1	kleilig veen
V3	Vm	veen
Z-V	Vz1	zandig veen
Z	Z	zand
FZ	Zs1	fijn zand
MZ	Zs1	middelgrof zand
GZ	Zs1	grof zand
ILZ	Zs2	iets lemig zand
LZ	Zs3	lemig zand
IGHZ	g1	iets grindhoudend zand
MGHZ	g2	matig grindhoudend zand
SGHZ	g3	sterk grindhoudend zand
V-Z	Vz3	venig zand
G	G	grind
FG		fijn grind
GG		grof grind
IZHG	Gz1	iets zandhoudend grind
MZHG	Gz2	matig zandhoudend grind
SZHG	Gz3	sterk zandhoudend grind
ST		steen
HT		hout
H0	h1	humushoudend
H1	h2	matig humeus
H2	h3	humusrijk

INHOUD

Aard van het materiaal van een vondst.

Code	Referentie
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BW	bouwaardewerk (keramisch, geen steen)
COP	coproliet
GL	glas (geen slak)
HK	houtschool
HT	hout (geen houtschool, geen plantaardige resten)
KER	keramische objecten (weefgewichten ed.)
LR	leer
MET	metaal (geen slak)
MIX	gemengd
NS	natuursteen (geen vuursteen)
OKR	oker
PIJ	pijpenkoppes en -stelen
SCH	schelp
SL	slakken
TOU	touw (vaak vlas of bast)
TXT	textiel (wol of draad)
VKL	verbrande klei (geen lemen gewichten)
VST	vuursteen
XXX	overig

MONSTER

Aard van een monster.

Code	Referentie
MA	monster algemeen
MAR	monster artropoden
MBOT	monster bot
MCI4	monster voor C-14 datering
MCH	chemisch monster
MCR	crematiemonster
MD	monster voor dendrochronologisch onderzoek
MFF	fosfaatmonster
MHK	houtschoolmonster
MHT	houtmonster
MP	pollenmonster
MSC	schelpenmonster
MSL	monster slijpplaat
MZ	zadenmonster voor botanisch onderzoek

VERZAMELWIJZE

Manier waarop een vondst of monster is verzameld.

Code	Referentie
AAC	aanleg coupe (handmatig schaven)
AANV	aanleg vlak of profiel (handmatig)
BIGB	bigbag
COUP	couperen (handmatig)
DETC	detectorvondst
LICH	lichten (vondst met omringende grond integraal verwijderd)
MAA	machinale aanleg
MAF	machinale afwerking (of machinaal couperen)
MSCH	machinaal schaven
PUNT	puntvondst (ingemeten)
SCHA	uitschaven (handmatig)
SPII	uitspitten (handmatig)
TROF	troffelen